

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการพัฒนาสามเณรนักเรียนต้นแบบ
ของโรงเรียนพุทธโกศวิทยวิทยา จังหวัดแพร่

ผู้วิจัย : พระมหาทองล้อม สุเมโธ (อินทะสร้อย)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระราชเชมากร, ผศ.ดร., ป.ธ.๙, พธ.บ., M.A., Ph.D.

: พระครูสังฆรักษ์บุญเสริม กิตติวัฒนโธ พธ.บ., รบ., ร.ม.,
M.phil., Ph.D.

: ดร.บุญปิ่น แสนบ่อ, วท.บ., วท.ม., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา : ๘ มีนาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ ๑) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการพัฒนาสามเณรนักเรียนต้นแบบ ของโรงเรียนพุทธโกศวิทยวิทยา จังหวัดแพร่ ๒) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการพัฒนาสามเณรนักเรียนต้นแบบ ของโรงเรียนพุทธโกศวิทยวิทยา จังหวัดแพร่และ ๓) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาของการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการพัฒนาสามเณรนักเรียนต้นแบบ ของโรงเรียนพุทธโกศวิทยวิทยา จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นวิจัยเชิงผสมวิธี (Mixed method research) ในส่วนของการเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้ใช้แบบสอบถามการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการพัฒนาสามเณรนักเรียนต้นแบบ ของโรงเรียนพุทธโกศวิทยวิทยา จังหวัดแพร่ ซึ่งประชากรกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิของ R.V. Krejcie & D.W. Morgan จำนวนประชากรที่เป็นสามเณร จำนวนทั้งสิ้น ๑๑๖ รูป และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยคัดเลือกแบบเจาะจง คือผู้บริหารและคณะครู ๑๕ รูป/คน หลังจากนั้นรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์และนำเสนอแบบบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

(๑) ข้อมูลพื้นฐานของสามเณรนักเรียน อายุ การศึกษา และสถานภาพทางครอบครัวของสามเณรนักเรียน โรงเรียนพุทธโกศวิทยวิทยา จังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่มีอายุ ๑๗ ปี จำนวน ๓๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐ การศึกษาของสามเณรนักเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๔๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐ ส่วนสถานภาพทางครอบครัว ของสามเณรนักเรียน ส่วนใหญ่มีทั้งมารดาและบิดา จำนวน ๘๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๐

(๒) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการพัฒนาสามเณรนักเรียนต้นแบบ ของโรงเรียนพุทธโกศวิทยวิทยา จังหวัดแพร่ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.41) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสมาธิสิกขา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.57) รองลงมา ด้านศีลสิกขา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.63) ด้านปัญญาสิกขา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ

(๓) ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการพัฒนาสามเณรนักเรียนต้นแบบ ของโรงเรียนพุทธโกศวิทยวิทยา จังหวัดแพร่ทั้ง ๓ ด้านพบว่า ด้านศีลสิกขา มีปัญหาเกี่ยวกับการไม่ค่อยได้ปฏิบัติตามศีล ๑๐ ของสามเณรนักเรียน ด้านสมาธิสิกขา ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการฝึกสมาธิยังมีน้อย ไม่ฝึกฝนจริงจัง ด้านปัญญาสิกขา ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาสามเณรนักเรียนยังไม่ครอบคลุมเพื่อพัฒนาให้มีศักยภาพ และมีปัญหาได้สามเณรนักเรียนที่มีทักษะวิชาการทางความรู้พื้นฐานที่น้อย ส่วนใหญ่พลาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งโรงเรียนต้องแบกรับภาระอันหนัก ในการพัฒนาสามเณรนักเรียนให้มีศักยภาพเต็มที่

ข้อเสนอแนะด้านศีลสิกขา ควรมีการฝึกฝนอบรม พัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนเด็กที่มาบวชเรียนเป็นสามเณรนักเรียนตามศีล ๑๐ ของสามเณรนักเรียนต้นแบบ นับว่าเป็นบทฝึกฝนอบรมตนที่สำคัญที่สุด ด้านสมาธิสิกขา ควรมีการฝึกจิตเสริมทักษะชีวิตด้วยสมาธิภาวนาอย่างต่อเนื่อง มีไหว้พระสวดมนต์ ทำสมาธิยืนเดินนั่ง และกราบสวดปฏิฐาน ๔ เน้นสอนสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ด้านปัญญาสิกขา ควรมีการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขา ๓ ด้านปัญญาให้มากขึ้น และควรมีกิจกรรมในการส่งเสริมการพัฒนาปัญญาตามกรอบศีล ๑๐

(๔) แนวทางการพัฒนาสามเณรนักเรียนต้นแบบด้วยหลักไตรสิกขา ๓ คือ ศีลสมาธิปัญญา ควรเริ่มจากศีลสิกขา มีการประยุกต์ใช้การพัฒนากายวาจาด้วยศีล ให้ฝึกทักษะอารมณ์ด้วยสมาธิสิกขา เพื่อพัฒนาอารมณ์ที่แสดงออกมาทางกายและวาจา ของสามเณรนักเรียน ด้านปัญญาสิกขา ควรมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในหลักเหตุและผล เรียนรู้ทักษะต่างๆ ของชีวิต ควรเพิ่มองค์ความรู้ในเนื้อหาของกิจกรรมเสริมปัญญา ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของกระทรวงศึกษาธิการ นำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาสามเณรนักเรียนต้นแบบใน ๑๐ ด้านอย่างเชื่อมโยงและเป็นองค์รวม เพื่อการพัฒนาศักยภาพของสามเณรนักเรียนที่เป็นต้นแบบได้อย่างสมบูรณ์

Dissertation Title : An Application of the Threefold Training for the Model
Novices Students Development of Buddhakosaiwidthaya
School, Phrae Province

Researcher : Phramaha Thonglom Sumedho (Inthasoy)

Degree : Master of Art (Buddhist Studies)

Dissertation Supervisory Committee

: Phrarajkhernmakorn, Asst. Prof., Pali IX.,
B.A. (Psychology Studies), M.A., Ph.D.

: PhrakruSangharuk Boonserm Kittiwāñño,
B.A. (Social Teaching Studies), M.A. (Political Science),
Ph.D. (Political Science), M.Phil. (Bali and Buddhist Studies)

: Dr.Boonpun Sanbho, B.Sc., M.Sc., Ph.D.

Date of Graduation : March, 8, 2016

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study an application of the Threefold training for the model novices students development of Buddhakosaiwidthaya School Phrae Province, 2) to study the problems, obstacle and suggestions the application of the Threefold training for the model novices students development of Buddhakosaiwidthaya School Phrae Province, and 3) to study the development guideline of the application of the Threefold training for the model novices students development of Buddhakosaiwidthaya School Phrae Province which was the mixed methods research. For the quantitative research, it used the questionnaires for the application of the Threefold training for the model novices students development of Buddhakosaiwidthaya School Phrae Province. The sample of population derived from the stratified random sampling of R.V. Krejcie & D.W. Morgan the sample were one hundred and sixteen novices students. For the qualitative research, it used fifteen persons both the in-depth interview by selecting from the purposive samples which were the School management board and

teachers. Then, data were collected, analyzed and brought into the descriptive presentation as follows.

The results of the research were found that:

(1) Regarding the basic datas of novices students, age, education level and family status of Buddhakosaiwidthaya School Phrae Province were found that most of the population were about 17 years old, which accounted for 30%. As for the education level of the novices students, the majority (46 novices) were in Matthayomsueksa Five level, which accounted for 40 %. As for their family status, most of the novice students had both mother and father, which accounted for 72%.

(2) The result of the study the applications of Threefold training for the model novices students development of Buddhakosaiwidthaya School Phrae Province in overall view were at the high level ($\bar{x}=4.37$, S.D.=0.41), and when considered in each aspect, it was found that: The second level on the Samadhi Sikkhā aspect were at the highest level ($\bar{x}=4.38$, S.D.=0.57). Sila Sikkhā aspect were at the high level ($\bar{x}=4.38$, S.D.=0.63). and Paññā Sikkhā aspect were at the lowest level ($\bar{x}=4.36$, S.D.=0.44) respectively.

(3) Concerning the study of problems, obstacles, and suggestions in the application of the Threefold training for the model novices students development of Buddhakosaiwidthaya School Phrae Province in the three aspects it was found that for the Sila Sikkhā aspect, the novice student did not hold in ten Silas. For Samadhi Sikkhā aspect, there were a few learning activities of practicing meditation, students were not taking it more practice in it. For the Paññā Sikkhā aspect, the development of novices students were not comprehensive to develop the individual potential through production factor and they had little problems in basic knowledge because most of the novice students enrolled in the School miss educational opportunity. These problems were made the school to work hard for developing potentially.

The suggestions, in terms of the Sila Sikkhā aspect, students who have ordained to be novices should be trained to develop themselves under the ten Silas principle of the model novices students. For Samadhi Sikkhā aspect, they should be trained their mind for enhancing life skill by practicing continuously, chanting, practice meditation on standing, walking, and sitting and practice the Four

Satipatthana, emphasizing on what really existed in daily life. For Paññā Sikkhā aspect, they should be more applied and should be increase the activities to promote paññā development under the Ten Sila framework.

(4) Concerning the guidelines for developing the model novices students abiding by Threefold training i.e. Sila, Samadhi, Paññā, it should be started at Sila Sikkhā by applying the development of body and speech with Silas, then train one's emotion with Samadhi Sikkhā to improve novice students' emotions expressed through their body and speech. For Paññā Sikkhā, there should be developed of knowledge and understanding towards cause and effects principles, and get to learn different life skills. In addition, bodies of knowledge included in the contents of cognitive enhancing activity according to the Ministry of Education's policy of 'Learning Time Reduction, Attaining Time Addition' should be enhanced. This shall lead to the target of developing the model novices students in ten aspects constantly in a holistic way so that the development of model novices students' potential completely.